

О.С. Осуховська, Н.М. Степанова

СТРАТЕГІЧНА ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ
Український науково-дослідний інститут соціальної і судової психіатрії та наркології МОЗ України, м. Київ

На сучасному етапі стала очевидною висока чутливість суспільства до ситуації в медичній сфері. Психічне здоров'я населення України, будучи невід'ємною частиною галузі охорони здоров'я, вимагає змін, які повинні істотно трансформувати надання психіатричної допомоги громадянам України. Український науково-дослідний інститут соціальної і судової психіатрії та наркології виконує науково-дослідну роботу «Розвиток принципів управління реформи охорони здоров'я в області психічного здоров'я в Україні», в ході якої будуть розроблені концептуальні схеми формування та оцінки державного регулювання психіатричної, медичної та психологічної допомоги в медичних установах різних форм власності; рекомендації для ефективного розподілу і використання бюджету з урахуванням попиту на медичні послуги. Основні положення і висновки будуть представлені у вигляді практичних рекомендацій медичним установам, органам місцевого самоврядування. Результати дозволять сформувати принципи розвитку охорони психічного здоров'я, які визначають стандарти кадрової, ресурсної політики, що вплине на розрахунок фінансового забезпечення установ, які надають психіатричну допомогу населенню. Таким чином, стратегія розвитку в галузі психічного здоров'я в Україні повинна стати гарантією якісного розвитку нації в цілому.

Ключові слова: розвиток охорони психічного здоров'я, стратегічна парадигма.

На сучасному етапі стала очевидною висока чутливість суспільства до становища у медичній галузі, якісне поліпшення якої не лише безпосередньо впливатиме на покращення умов та якості життя широких верств населення України, а й сприятиме зменшенню витрат громадян на отримання неякісних послуг з охорони здоров'я та втрат від погіршення генофонду нації [5].

Основними принципами охорони здоров'я в Україні є:

- визнання охорони здоров'я пріоритетним напрямом діяльності суспільства і держави, одним із головних чинників виживання та розвитку народу України;
- дотримання прав і свобод людини і громадянина в галузі охорони здоров'я та забезпечення пов'язаних з ними державних гарантій;
- гуманістична спрямованість, забезпечення пріоритету загальнолюдських цінностей над класовими, національними, груповими або індивідуальними інтересами, підвищений медико-соціальний захист найбільш уразливих верств населення;
- рівноправність громадян, демократизм і загальнодоступність медичної допомоги та інших послуг в галузі охорони здоров'я;
- відповідність завданням і рівню соціально-економічного та культурного розвитку суспільства, наукова обґрунтованість, матеріально технічна і фінансова забезпеченість;
- орієнтація на сучасні стандарти здоров'я та медичної допомоги, поєднання вітчизняних традицій і досягнень із світовим досвідом в галузі охорони здоров'я;

- попереджувально-профілактичний характер, комплексний соціальний, екологічний та медичний підхід до охорони здоров'я;
- багатоканальність економіки охорони здоров'я і багатоканальність її фінансування, поєднання державних гарантій з монополізацією та заохоченням підприємництва і конкуренції;
- децентралізація державного управління, розвиток самоврядування закладів та самостійності працівників охорони здоров'я на правовій і договірній основі.

Для розробки адекватних сучасним потребам суспільства програм розвитку, удосконалення, реформування медичної, зокрема психіатричної, галузі необхідно визначити **критерії необхідності проведення зазначених змін**, які, на нашу думку, можуть бути представлені наступним чином:

1. Громадська думка щодо стану здоров'я нації (джерело інформації – владні структури, громадські організації, ЗМІ, думка населення).
2. Наявність епідеміологічних та клінічних потреб (джерело інформації – показники смертності, захворюваності, інвалідності, фізіологічні показники тощо).
3. Недостатня поширеність медичних технологій, доступних для населення (низька ефективність фінансування програм з модернізації, наявність досвіду застосування сучасного медичного обладнання, визначення етичної прийнятності, економічних можливостей використання).
4. Виникнення актуальності створення професійних стандартів діяльності (використання досвіду позитивних

практичних результатів, досягнутих в кращих медичних організаціях).

5. Необхідність перегляду та оптимізації витрат на систему охорони здоров'я, як прямих, так і непрямих (індивідуальних, сімейних, громадських).

6. Відсутність значних поліпшень якості життя протягом тривалого часу.

7. Необхідність оновлення стандартів обслуговування населення у медичних організаціях з урахуванням пріоритетів, бюджетних обмежень, селективності попиту.

Ці критерії є цілком прийнятними як для медицини взагалі, так і для психіатричної галузі зокрема.

Державна політика в охороні психічного здоров'я і подальша розробка конкретних програм потребують визначення завдань і пріоритетів, оскільки в умовах обмежених ресурсів розвиток одного напрямку галузі неминуче відбувається на шкоду іншим. Визначення пріоритетів, в свою чергу, залежить від оцінки стану психічного здоров'я населення і його найпроблемніших аспектів.

План розвитку охорони психічного здоров'я, на нашу думку, повинен включати:

1. Постанову завдань, що конкретизують цілі і пріоритети концепції розвитку.

2. Модель прогнозування кінцевих та проміжних результатів та індикаторів досягнення поставлених цілей.

3. Інтеграційну схему комплексу заходів, які забезпечують вирішення завдань.

5. Обґрунтування термінів реалізації завдань.

6. Методи та форми використання організаційних структур, відповідальних за виконання заходів.

7. Аналіз джерел ресурсів, необхідних для реалізації запланованих заходів.

Програму поетапного впровадження в практичну психіатрію здобутої концепції розвитку охорони психічного здоров'я населення України.

Розробка самої концепції вищезазначеного розвитку повинна здійснюватися за таким алгоритмом:

1. Проведення аналізу ситуації в галузі охорони психічного здоров'я населення країни з виділенням основних проблем із застосуванням розроблених критеріїв.

2. Визначення:

- причин, що породжують зазначені проблеми; причинно-наслідкової моделі стану галузі охорони психічного здоров'я; оцінка інтенсивності впливу виявлених причин на виникнення проблем ;
- домінуючих причин в залежності від інтенсивності впливу на виникнення тієї чи іншої проблеми ;
- завдань для усунення домінуючих причин;
- способів і механізмів вирішення поставлених завдань.

Пілотне впровадження, експертиза, коригування та надання розробленій концепції розвитку охорони психічного здоров'я населення правового статусу.

На сучасному етапі проблеми системи охорони здоров'я в Україні мають багатоаспектний комплексний характер, що зумовлює необхідність оновлення політики охорони здоров'я, розроблення та реалізації нових стратегій і програм [6]. Завдання для національної системи охорони здоров'я в умовах економічної нестабільності мають визначитися сучасними українськими реаліями

затяжної медико-демографічної кризи, економічною ситуацією в країні, реальним станом медичної сфери й одночасно відповідати міжнародному баченню шляхів розвитку медицини, постійно вдосконалюватися та оновлюватися відповідно до суспільних змін і наукових досягнень. Успішна боротьба з реальними загрозами для здоров'я населення зумовлюється застосуванням інтегрального міжсекторального підходу на програмно-цільовій основі [1, 2]. Вирішення проблем громадського здоров'я потребує поліпшення визначальних його детермінант, скорочення поширеності чинників ризику, впровадження сучасних стратегій профілактики та формування здорового способу життя.

Необхідно сформувані такі пріоритети розвитку вітчизняної сфери охорони здоров'я [4]:

1. Оновлення політики охорони здоров'я, розроблення та реалізація нових стратегій і програм.

2. Формування завдань для національної системи охорони здоров'я в умовах економічної нестабільності, які мають визначитися сучасними українськими реаліями затяжної медико-демографічної кризи, економічною ситуацією в країні, реальним станом медичної сфери й одночасно відповідати міжнародному баченню шляхів розвитку медицини, постійно вдосконалюватися та оновлюватися відповідно до суспільних змін і наукових досягнень.

3. Зумовлення успішної боротьби з реальними загрозами для здоров'я населення застосуванням інтегрального міжсекторального підходу на програмно-цільовій основі.

4. Поліпшення визначальних детермінант здоров'я українців, скорочення поширеності чинників ризику виникнення хвороб, впровадження сучасних стратегій профілактики та формування здорового способу життя.

Нині потреби в амбулаторній терапевтичній і спеціалізованій консультативній допомозі задовольняються в середньому на 47,0%; у реабілітаційному поліклінічному лікуванні – на 81,0%; в організації стаціонарів удома – на 71,1%; у швидкій медичній допомозі – на 32,5%; стаціонарному інтенсивному лікуванні – на 26,2%; у соціально-побутовому обслуговуванні – на 20,5%. Крім того, диспропорційність у фінансово-організаційній структурі сфери охорони здоров'я виявляється у зміщенні акценту з первинної на вторинну і третинну ланки; в розподілі коштів між медичними закладами залежно від ресурсних показників (кількості ліжок, штатних посад, тощо), що зумовлює екстенсивний розвиток цих закладів; кошторисному фінансуванню медичних закладів, яке призводить до відсутності мотивації їхнього керівництва щодо підвищення якості діяльності та ефективного використання фінансів.

Розвиток сфери охорони громадського здоров'я в Україні відбувається з урахуванням положень Європейської політики в охороні здоров'я «Здоров'я-2020», зверненої до всіх структур державного управління та всього суспільства на міжнародному, національному та місцевому рівнях.

У сучасних умовах перед системами охорони здоров'я поставили нові завдання зі зміцнення профілактичних служб, підвищення доступності та якості медичного обслуговування, вдосконалення первинної медико-санітарної допомоги, поліпшення кадрового забезпечення,

скорочення нерівності та забезпечення справедливості в охороні здоров'я; завдання модернізації інфраструктури, її адаптації до потреб у наданні допомоги при хронічних неінфекційних хворобах.

Актуальне відпрацювання кроків щодо реформування вітчизняної сфери охорони здоров'я в пілотних регіонах, формування розгалуженої мережі первинної ланки медичної допомоги: створення центрів первинної медико-санітарної допомоги в усіх пілотних регіонах, розробки нових механізмів фінансування закладів охорони здоров'я, які дали б змогу розпорядникам коштів спрямовувати їх на найбільш нагальні потреби лікувальних закладів; задля наближення якісної медичної допомоги та раннього виявлення захворювань до населення сільських районів організувати виїзні консультації в селах пілотних регіонів.

Перед медициною сьогодні також постають такі проблеми:

- первинній ланці катастрофічно не вистачає кадрів, деякі населені пункти не мають жодного працюючого пункту медичної допомоги, а поліклінічна та стаціонарна допомога віддаляються від сільського населення на 30–40 км і більше;
- доступність медичної допомоги знижується через непродумані дії окремих посадових осіб, які зводять оптимізацію мережі закладів охорони здоров'я до ліквідації частини з них;
- служба швидкої медичної допомоги працює в умовах тотального недофінансування (особливо в непілотних регіонах), що, відповідно, призводить до погіршення показників її роботи (запізнення на виклики, неможливість надати потрібну допомогу, кадровий голод тощо).

Крім того, незважаючи на постійне підвищення посадових окладів протягом 2010–2012 рр., середня заробітна плата медичних працівників залишається однією з найнижчих по Україні. Так, у 2012 р. вона становила 2201 грн., що на 37% менше за середню заробітну плату у промисловості, на 63% менше, ніж у фінансовому секторі, на 13% – ніж у працівників освіти.

Загострюється проблема забезпеченості кадрами, особливо на рівні первинної ланки: укомплектованість лікарями склала 80,6% (від 85,1% на рівні обласних лікарень до 69,2% у селищних лікарських амбулаторіях). Розрив між потребами за чисельністю населення та наявними штатними посадами лікарів становить 47,1 тис. одиниць. Особливо гострою ця проблема є для первинної ланки. Через недофінансування поточних і капітальних видатків закладів охорони здоров'я доступність безоплатної медичної допомоги в повному обсязі за медичними стандартами стала неможливою. Вартість лікарських засобів та їх невідповідність стандартам якості створюють значні труднощі у призначенні адекватного лікування.

Для підвищення ефективності реформування системи охорони здоров'я необхідно вжити таких заходів:

- в усіх регіонах активізувати розширення мережі первинної медичної допомоги, зокрема у психіатричній галузі, забезпечити доступність закладів згідно з визначеним МОЗ України нормативом доступності, провівши (з урахуванням досвіду пілотних регіонів) реорганізацію первинної медичної допомоги та

створивши центри первинної медичної допомоги як юридичні особи;

- продовжити зміцнення первинної ланки надання медичної допомоги та популяризацію інституту сімейного лікаря, підвищити мотивацію медичних працівників для перекваліфікації за спеціальністю «сімейна медицина», у тому числі завдяки реалізації місцевих програм стимулювання;
- модернізувати регіональні системи екстреної медичної допомоги згідно з Законом України «Про екстрену медичну допомогу» (в тому числі затвердити регіональний план функціонування та розвитку системи екстреної медичної допомоги, а також регіональний план заходів щодо будівництва, реконструкції, ремонту й утримання в належному стані вулиць і доріг, функціонування яких є пріоритетним для системи екстреної медичної допомоги), приділивши першочергову увагу розширенню мережі пунктів базування бригад та оновленню санітарного автотранспорту, у тому числі за рахунок місцевих джерел;
- активізувати підготовку і затвердження медичних стандартів та уніфікованих клінічних протоколів для захворювань і станів, що найчастіше трапляються в роботі лікаря загальної практики – сімейної медицини, у практиці надання екстреної медичної допомоги;
- розпочати модернізацію вторинної (спеціалізованої) ланки медичної допомоги, у тому числі завдяки апробації в окремих закладах охорони здоров'я нової моделі бюджетного фінансування на основі вартості медичної допомоги для груп пацієнтів, пов'язаних із певними захворюваннями;
- змінити принцип визначення нормативів забезпеченості закладів охорони здоров'я, насамперед штатними одиницями, лікарняними ліжками, що впливають на розрахунок фінансової забезпеченості у сфері охорони здоров'я;
- здійснити перехід до визначення обсягів ресурсного забезпечення закладів охорони здоров'я, що надають вторинну (спеціалізовану) медичну допомогу, на підставі планів-схем госпітальних округів, планів перспективного розвитку кожного закладу охорони здоров'я, результатів аналізу, оцінки медичних потреб і обсягу надання медичної допомоги, кадрового забезпечення;
- передати у власність відповідних територіальних громад державні заклади охорони здоров'я, що належать до сфери управління Мінінфраструктури України, МОЗ України та надають медичну допомогу населенню, у тому числі, за професійною, не пов'язаною зі станом здоров'я людини, ознакою;
- продовжити в межах Національного проекту «Нове життя – нова якість охорони материнства та дитинства» розбудову мережі сучасних перинатальних центрів (у кожному регіоні) для надання високоспеціалізованої медичної допомоги вагітним, породіллям і новонародженим;
- запровадити заходи щодо забезпечення населення доступними і якісними лікарськими засобами та виробами медичного призначення, в тому числі шляхом удосконалення нормативно-правової бази фар-

мацевтичної галузі, її гармонізації з міжнародними та європейськими стандартами, надання підтримки вітчизняним виробникам лікарських засобів, стимулювання розроблення та виробництва основних лікарських засобів із застосуванням сучасних технологій для виробництва препаратів із вищим рівнем ефективності, модернізації технологічних процесів;

- розробити основні засади державної політики стосовно громадян похилого віку в Україні, які охоплюватимуть різні сфери життєдіяльності цієї категорії громадян (зайнятність, медицина, освіта протягом життя, соціальний захист) і регулюватимуть взаємодію медичних і соціальних служб (зокрема щодо надання хоспісної та паліативної допомоги).

Охорона психічного здоров'я населення України, яка є невід'ємною частиною медичної галузі, на сучасному етапі також потребує вищезазначених змін, які повинні якісно змінити надання психіатричної допомоги та інтегрувати набуті досягнення в інші напрями медицини.

Український науково-дослідний інститут соціальної і судової психіатрії та наркології МОЗ України в рамках Комплексного плану у сфері психічного здоров'я, що розглядався на 66 сесії Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я та Європейського плану дій з охорони психічного здоров'я, прийнятий на 63 сесії Європейського комітету ВООЗ 19 вересня 2013 року та Загальнодержавної програми «Здоров'я – 2020: український вимір» виконує дослідження «Розробка принципів реформування системи медичного менеджменту в галузі охорони психічного здоров'я населення України».

Впровадження рекомендованих ВООЗ принципів надання кваліфікованої мультидисциплінарної медичної допомоги потребує розвитку нових форм управління, медичного менеджменту, зокрема, в галузі охорони психічного здоров'я; системи освіти кадрових ресурсів; оптимізації та приведення відповідно до світових стандартів збору статистичної інформації; реалізації розробленої програми у відповідності до отриманих статистичних даних; впровадження удосконалених механізмів менеджменту якості надання психіатричної допомоги та освіти у зазначеній галузі.

Незважаючи на високий науковий рівень публікацій стосовно цих важливих питань, багато аспектів державного регулювання охорони здоров'я залишаються недостатньо вивченими і вимагають поглибленого цілеспрямованого дослідження.

Успішне розв'язання таких проблем зумовлюється застосуванням інтегрального міжсекторального підходу на програмно-цільовій основі. Вирішення проблем громадського здоров'я потребує поліпшення визначальних його детермінант, скорочення поширеності чинників ризику, впровадження сучасних стратегій профілактики та формування здорового способу життя.

Отже, особливої уваги заслуговують питання організації медичного менеджменту в галузі охорони психічного здоров'я населення України, оскільки, як свідчить міжнародний та вітчизняний досвід, раціонально організована система медичного обслуговування дає змогу забезпечити суспільство доступною, якісною та економічно ефективною медичною допомогою з урахуванням в ній пріоритетів і економічно виважених етапів реформування з належним законодавчо-правовим, організаційно-управлінським, фінансовим та науковим забезпеченням.

Вибір для науково-дослідної роботи саме цього кола питань обумовив актуальність розробок, які в теперішній час ще не проводились на сучасному рівні в Україні.

Мета роботи – на основі системного міждисциплінарного підходу обґрунтувати та розробити теоретично-методичні складові засади нормативно-законодавчої бази щодо удосконалення механізмів державного регулювання системи надання медичної допомоги населенню України в умовах формування ринкових відносин в галузі охорони психічного здоров'я населення з урахуванням світового та вітчизняного досвіду.

Для досягнення зазначеної мети поставлені такі задачі:

- вивчити вітчизняний та зарубіжний досвід надання психіатричної та медико-психологічної допомоги населенню в умовах сьогодення;
- здійснити на основі системно-історичного та порівняльного підходів аналіз організаційної та фінансової структури функціонуючої бази надання такої допомоги;
- виявити й охарактеризувати особливості функціонування системи медичного менеджменту в галузі охорони психічного здоров'я населення України;
- дослідити й конкретизувати тенденції, закономірності та принципи реформування системи медичного менеджменту в системі охорони здоров'я;
- обґрунтувати та запропонувати комплекс алгоритмічного реформування системи медичного менеджменту в галузі охорони психічного здоров'я населення України на локальному, місцевому та державному рівнях;
- оцінити медико-соціальну, організаційну та економічну ефективність розробленого комплексу реформування.

Об'єкт дослідження – система медичного менеджменту в галузі охорони психічного здоров'я населення України.

Предмет дослідження – організаційні та фінансові аспекти медичного менеджменту в галузі охорони психічного здоров'я населення України.

Матеріали та методи дослідження

В процесі виконання роботи планується:

- провести аналіз стану психічного здоров'я населення за даними Держкомстату;
- визначити проблеми організації медичної допомоги;
- порівняти ефективність окремих видів допомоги з позицій вартості медичних послуг і ціноутворення;
- оцінити фактори розвитку ринкових відносин в охороні здоров'я та динаміку економічних перетворень в галузі психічного здоров'я;
- розробити нормативні та законодавчі акти щодо вдосконалення механізмів державного регулювання системи надання медичної допомоги населенню України в галузі охорони психічного здоров'я в умовах формування ринкових відносин, визначити їх ефективність.

Методи дослідження:

- **метод математичної обробки статистичних матеріалів** – при оцінці стану здоров'я населення;

- **метод експертних оцінок показників роботи лікувальних закладів** – при порівнянні ефективності наданого лікування;
- **графічний аналіз** – при визначенні першочергової значущості рішення проблем організації медичної допомоги;
- **кваліметричний метод** – при оцінці факторів розвитку ринкових відносин в охороні здоров'я;
- **маркетинговий метод дослідження** – при розрахунку вартості медичних послуг і ціноутворення;
- **системно-структурний аналіз** – при удосконаленні механізмів державного управління галуззю, динаміки економічних перетворень.

Новизна, наукова і практична значимість результатів дослідження.

У роботі вперше розроблено принципи медико-соціального та економічного реформування системи менеджменту в галузі охорони психічного здоров'я населення України та запропоновано вдосконалення механізмів державного регулювання системи надання медичної допомоги на основі реальної бази лікувально-профілактичних закладів в умовах формування ринкових відносин.

Буде розроблено концептуальну схему формування та оцінки державного регулювання системи надання психіатричної та медико-психологічної допомоги населенню в лікувально-профілактичних закладах різних форм власності; розроблені рекомендації щодо ефективного розподілу, використання державного та альтернативного бюджетів в сучасних ринкових умовах з урахуванням попиту населення на медичні послуги. Основні положення та висновки роботи будуть представлені у вигляді практичних рекомендацій для вдосконалення господарської роботи лікувальних закладів, органів місцевого самоврядування.

Результати та їх обговорення

Результати дослідження також передбачають формування у сфері охорони психічного здоров'я прин-

ципів визначення нормативів забезпеченості закладів штатними одиницями, лікарняними ліжками, що буде впливати на розрахунок фінансової забезпеченості; здійснення переходу до визначення обсягів фінансування установ, що надають спеціалізовану медичну психіатричну та медико-психологічну допомогу, на підставі планів-схем госпітальних округів, планів перспективного розвитку кожного закладу охорони здоров'я, результатів аналізу, оцінки медичних потреб і обсягу надання медичної допомоги, кадрового забезпечення; розробку складових щодо охорони психічного здоров'я у проектах законів України «Про особливості діяльності закладів охорони здоров'я» та «Про затвердження Загальнодержавної програми «Здоров'я–2020: український вимір».

Висновки

Усе вищенаведене дасть змогу шляхом деталізованого поетапного алгоритму впровадити на державному рівні кінцеві результати даної науково-дослідної роботи. Надійні медичні гарантії у державній системі охорони здоров'я є фундаментом, на якому будується вся сучасна система державної моделі управління галуззю.

Стратегія розвитку охорони психічного здоров'я в Україні повинна стати запорукою якісного розвитку нації в цілому.

Список використаної літератури

1. Акопян А. С. *Экономические проблемы здравоохранения* / А. С. Акопян, Б. А. Райзберг, Ю. В. Шиленко ; под ред. Н. Ф. Герасименко, В.З. Кучеренко. – М. : ИНФА-М, 2000.
2. Венедиктов Д. Д. *Очерки системной теории и стратегии здравоохранения* / Д. Д. Венедиктов. – М. : Медицина, 2007.
3. *Управление здравоохранением на современном этапе: проблемы, их причины и возможные решения* / под ред. В. И. Стародубова, Д. В. Певеня. – М. : ИД «Менеджер здравоохранения», 2006.
4. *Фундаментальные основы политики здравоохранения* / под ред. О. П. Щепина. – М. : Эскиз, 1999.
5. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/14-2002-%D0%BF>
6. <http://www.amnu.gov.ua/home/1/>

СТРАТЕГИЧЕСКАЯ ПАРАДИГМА РАЗВИТИЯ ОХРАНЫ ПСИХИЧЕСКОГО ЗДОРОВЬЯ В УКРАИНЕ

Е.С. Осуховская, Н.М. Степанова

На современном этапе стала очевидна высокая чувствительность общества к ситуации в медицинской сфере. Психическое здоровье населения Украины, являясь неотъемлемой частью отрасли здравоохранения, требует изменений, которые должны существенно трансформировать предоставление психиатрической помощи гражданам Украины. Украинский научно-исследовательский институт социальной и судебной психиатрии и наркологии выполняет научно-исследовательскую работу «Развитие принципов управления реформы здравоохранения в области психического здоровья в Украине», в ходе которой будут разработаны концептуальные схемы формирования и оценки государственного регулирования психиатрической, медицинской и психологической помощи в медицинских учреждениях различных форм собственности; рекомендации для эффективного распределения и использования бюджета с учетом спроса на медицинские услуги. Основные положения и выводы будут представлены в виде практических рекомендаций медицинским учреждениям, органам местного самоуправления. Результаты позволят сформировать принципы развития охраны психического здоровья, определяющие стандарты кадровой, ресурсной политики, что повлияет на расчет финансового обеспечения учреждений, оказывающих психиатрическую помощь населению. Таким образом, стратегия развития в области психического здоровья в Украине должна стать гарантией качественного развития нации в целом.

Ключевые слова: развитие охраны психического здоровья, стратегическая парадигма.

STRATEGIC HEALTH DEVELOPMENT PARADIGM MENTAL HEALTH IN UKRAINE

O. Osuhovska, N. Stepanova

At this stage it became apparent high sensitivity of society to the situation in the medical field. Mental health of the population of Ukraine, which is an integral part of the healthcare industry at the present stage requires changes that should significantly change the provision of mental health care and to integrate acquired achievements in other areas of medicine. Ukrainian Research Institute for Social and Forensic Psychiatry and Addiction performs research «Development of principles of health reform management in the field of mental health in Ukraine.» Will be developed conceptual scheme formation and evaluation of state regulation of psychiatric, medical and psychological care in medical institutions of various forms of ownership; recommendations for effective distribution and use of state budget alternative to the current market conditions, taking into account demand for medical services. Key provisions and conclusions will be presented in the form of practical recommendations improvement chore medical institutions, local self-government. The survey results also provide formation in the field of mental health principles determining standards of security institutions staff units, hospital beds, which will affect the calculation of financial security; the transition to determine funding agencies that provide specialized medical and mental health and psychological care under Layout hospital districts, perspectives of each health facility, test results, evaluations of medical needs and scope of health care personnel support; components on the development of mental health law projects in Ukraine. Development Strategy for Mental Health in Ukraine should be a guarantee of quality of the nation as a whole.

Key words: development of mental health, strategic paradigm.